

METODIČKI PRIJEDLOZI ZA OBRADU ANIMIRANOG FILMA JEŽEVA KUĆA

REDATELJICA: EVA CVIJANOVIĆ

(PEPORUČENA DOB 4+)

Vrijednosti koje osvještujemo i razvijamo uz film:

Ljubav prema domu, poštivanje sebe i drugoga; plemenitost

Pripremili:

Višnja Vukašinović, filmska kritičarka, profesorica engleskog jezika i komparativne književnosti

dr. sc. Marina Gabelica, docentica na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Mentor i recenzent:

prof. dr. sc. Vladimira Velički, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Informacije o filmu	4
O autorima	4
Nagrade i priznanja	5
Sažetak filma	6
Siže filma	6
2. Esej o filmu	7
3. Metodički prijedlozi za pripremu, obradu i ponavljanje	9
ZADAĆE	9
3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA	11
MOTIVACIJA	11
Istraživačko - spoznajni centar	12
Stolno - manipulativni centar	12
Početno čitanje i pisanje	14
Likovni centar	15
Artikulacija središnje aktivnosti	16
3.2. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA	17
NAJAVA FILMA	17
PRIKAZIVANJE FILMA	17
EMOCIONALNO-INTELEKTUALNA STANKA	18
RAZGOVOR	18
3.3. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA	18
SREDIŠNJI DIO	19
Prva aktivnost	19
Druga aktivnost	20
Treća aktivnost	20
Četvrta aktivnost	20
Peta aktivnost	20
Šesta aktivnost	21
Sedma aktivnost	21
ZAVRŠNI DIO	21
DODATNE AKTIVNOSTI ZA RAD U VRTIĆU	23
4. INFORMACIJE ZA SAMOSTALAN RAD	27
4.1. POJMOVNIK	27
4.2. ZA ČITANJE, ISTRAŽIVANJE I SAMOSTALAN RAD	29
POPIS KORIŠTENE LITERATURE	29
5. POPIS PRILOGA	29
POPIS RADNIH LISTOVA	29
POPIS SLIKA U GALERIJU	29
POPIS AUDIO ISJEČAKA	30
POPIS PREZENTACIJA	30
Kontakti	30

Uvod

Obrazovni materijal uz animirani film *Ježeva kuća*

Predmetnim sadržajem želi se odgojiteljima podastrijeti informacije o filmu, načini obrade teme filma te filmskih izražajnih sredstva kroz razne aktivnosti uz podršku već pripremljenih radnih listova. Metodičke prijedloge za obradu, pripremu i ponavljanje pripremila je docentica Učiteljskog fakulteta, a esej i pojmovnik filmska teoretičarka. Cilj je programa Sedmi kontinent poučiti najmlađe o filmu i filmom. Želja nam je da doživljaj filma bude potpun kako bi djeca bila motivirana za razgovora o filmu i u vrtiću.

1. Informacije o filmu

Redatelj:

Eva Cvijanović

Scenarij:

Eva Cvijanović

Producent:

Jelena Popović (NFB),

Vanja Andrijević (Bonobostudio)

Izvršni producent:

Michael Fukushima, NFB

Glazba: Darko Rundek

Montaža:

Eva Cvijanović, Iva Kraljević

Naratori:

Rade Šerbedžija (hrvatska verzija), Kenneth Welsh (engleska verzija), France Castel (francuska verzija)

EVA CVIJANOVIĆ (1984) animatorica je i redateljica čiji primarni interes leži u pripovjednom potencijalu prostora i likova. Diplomirala je na Sveučilištu Concordia, te je do sada producirala i režirala nezavisni petominutni film Morska bolest (2013). Izrađivala je setove za lutke i marionete, kao i one u prirodnoj veličini, a radila je i na glazbenim spotovima i kratkim multimedijским filmovima. Evino široko iskustvo uključuje i rad na dokumentarcima, lutkarskim filmovima, videoigrama i dr. Njezin najnoviji projekt je Ježeva kuća – kratkometražna stop-animacija bazirana na slavnoj poemi Branka Ćopića, u koprodukciji kanadskog Nacionalnog filmskog odbora (NFB) i Bonobostudija.

Filmografija:

Ježeva kuća (2017), Survival of the Fittest (2017), Seasick (2013), The Kiss (2011), Once Upon a Many Time (2011), Play (2008, diplomski film), The Wall (2006, studentski film)

Nagrade i priznanja

Animafest 2017. - Nagrada publike; European Film Awards Young Audience Award 2017. - nominacija za najbolji film za mlade; Oscar 2017 - nominacija za najbolji animirani film; César 2017 - nagrada za najbolji dugometražni animirani film i najbolji adaptirani scenarij; Zlatni globus 2017 - nominacija za najbolji animirani film; Europske filmske nagrade 2016 - najbolji dugometražni animirani film; Nagrada LUX 2016 - finalist

Sažetak filma

U raskošnoj šumi živi jež kojemu se ostale životinje dive, ali mu i zavide. No Ježurkina nepokolebljiva odanost svome domu nervira četiri nezasitne zvijeri koje kreću u pohod prema njegovoj kući gdje dolazi do uzbudljivog i bodljikavog obračuna.

Snimljena prema klasičnoj poemi Branka Ćopića, Ježeva kuća je topla i univerzalna priča za mlade i stare koja nas podsjeća da uistinu nema mjesta kao što je dom.

Siže filma

Slavni lovac Ježurka Ježić dobije od lisice Mice pismo kojim ga biranim riječima poziva na ručak što on objeručke prihvaća. Susret prolazi u ugodnom raspoloženju, oboje uživaju u masnim jelima te Ježurka podiže zdravice svojoj domaćici. Nakon četverosatnog ručka već polako pada noć pa lisica pozove gosta da kod nje prespava što ovaj odlučno odbije. Domaćica je iznenađena te ga laskavim riječima pokušava pridobiti, no on uporno odbija tvrdeći: „Draži je meni moj skromni dom!“. Nakon što gost otiđe, lisica je zaintrigirana te spekulira kako je njegov dom ipak vjerojatno raskošan kad ga toliko snažno vuče pa odluči kradom slijediti Ježurku na njegovom putu kući kroz mračnu šumu. Lija pritom susreće razne protuhe koje lunjaju šumom – vuka, medu i divlju svinju. Svatko od njih pita liju kuda je krenula tako kasno te joj se nakon toga pridružuje u praćenju ne bi li saznali tajnu Ježurkina ljubljenog doma koji mu je tako mio. Uskoro svi zajedno stižu pred staru bukovu kladu pod kojom je rupa, a u njoj prostirka od suhog lišća. Ispostavlja se kako je ovo neugledno i skromno mjesto Ježurkina navodna palača. Tri lijina pratitelja neugodno su iznenađena i razlučena ovim otkrićem pa se razgalame vrijeđajući Ježurku i njegov skromni dom dok lija po strani samo mudro šuti. Jež im odgovara kako mu je njegov rodni prag važniji i miliji od svega, ma koliko god skroman i prost bio, te domeće kako će njih troje lualica sigurno loše završiti kad su spremni za običan ručak prodati svoj dom.

Lija na to zaključuje kako je njen gost u pravu pa pobjegne dok lutalački trojac na kraju sustiže zla kob koju im je Ježurka prorekao.

2. Esej o filmu

Adaptacija odnosno prenošenja iz jednog medija u drugi posebno je izazovan i nezahvalan zadatak onda kada je predložak već postao općeprihvaćen dio kolektivnog imaginarija. Ježeva kućica kako ju je ispjevao Branko Ćopić, a vizualno osmislio Vilko Gliha Selan obilježila je gotova svako djetinjstvo u posljednjih pola stoljeća na području bivše Jugoslavije te s pravom možemo reći kako nema ni jednog poznatijeg dječjeg domaćeg proizvoda u području umjetnosti, a u novom mileniju taj je proizvod konačno uspješno izvezen i na globalno tržište. Animatorica hrvatskih korijena, s kanadskom adresom, Eva Cvijanović prepoznala je kako se u priči koju je rado slušala u djetinjstvu osim univerzalnosti, maštovitosti i uzbuđenja kriju i velike doze aktualnosti odnosno usklađenosti s našim trenutkom.

No, pred njom je stajao izazov prevladavanja i reinvincije već svima poznatog vizualnog koda kojim je ugledni slikar još davne 1957. godine uobličio poemu Branka Ćopića i tako stvorio najpopularniju domaću slikovnicu. Animatorica se mudro odlučila za potpuno novi vizualni rukopis u čijem joj je osmišljavanju znatno pomogla činjenica kako se odlučila za stop-animaciju lutaka te se tako udaljila od dvodimenzionalnosti Glihinih slikarskih rješenja. Kako bi svijetu što ga stvara dala dozu osobitosti odlučila ga je natopiti dozom western atmosfere čemu je najviše pridonijela fantastična originalna glazba Darka Rundeka u kojoj dominiraju fraze i instrumenti koji asociraju na poetiku vezanu uz taj filmski žanr. Cvijanović je točno prepoznala kako se u brojnim napetim susretima što ih doživljava odvažni Ježurka Ježić krije pregršt dramskog potencijala koji je vješto iskoristila za stvaranje žanrovski postavljene napetosti i uzbuđenja.

A kad je riječ o samom tekstu Ćopićeva basna s poukom o nezamjenjivosti vlastitog doma sačuvana je u ovoj animiranoj adaptaciji u potpunosti bez da se i u najmanjoj mjeri interveniralo u predložak. Kako bi se sačuvao efekt pričanja priče autorica se odlučila da sve govori jedan te isti glas

baš kao što to biva kada roditelj čita djetetu priču pred spavanje. Kako je film nastao u međunarodnoj koprodukciji Kanade i Hrvatske postoje tri službene verzije naracije – hrvatsku izvodi Rade Šerbedžija, englesku Kenneth Welsh, a francusku France Castel.

U svakoj je verziji glumac tako imao zadatak utjeloviti i samog junca koji je vedar i pozitivan, ali i njemu suprotne likove vuka, medvjeda i divlju svinju kao i zavodnički lik lukave lije. Kako to u basni obično biva svatko od njih naglašeno i nedvosmisleno utjelovljuje određene ljudske osobine kako bi se dijete moglo jednostavno orijentirati u pronicanju vrijednosti koje treba njegovati kao i onih koje nisu poželjne i kojih se treba što prije riješiti. Tako od Ježurke možemo naučiti kako je ugodno biti galantan i pristojan te kako je na prijetnje najbolje odgovoriti ignoriranjem ostajući dosljedan i vjeran vlastitim vrijednostima svim provokacijama unatoč, dok na primjeru trojice šumskih protuha učimo o pogubnosti svekolikog potucanja bez njegovanja vlastitih korijena. Lija ostaje za basnu tipičan lik lukavice koja služi kao svojevrsni katalizator radnje te nije nužno ni negativno ni pozitivno postavljena.

Za kraj se valja dotaknuti i izrazite suvremenosti i aktualnosti ove više od pola stoljeća stare priče koju ćemo danas nužno osjetiti kao rezonantnu u odnosu na globalnu izbjegličku krizu zbog koje deseci tisuća ljudi svakodnevno gube svoj dom. I njihov brlog poput Ježurkinog sigurno nije raskošan i odveć udoban, ali im je sigurno najmiliji na svijetu. Ovo nadahnuto čitanje Ćopićeva besmrtnog klasika osim vrijednostima njegovanja svog doma, može poslužiti i kao dobrodošao podsjetnik kako danas bez doma ostaju djeca diljem svijeta pogođena nepravdom koju bi teško racionalizirao i najbolji basnopisac. "Prije nego me odvedu, žurim da ispričam zlatnu bajku o ljudima. Njeno su mi sjeme posijali u srcu još u djetinjstvu i ono bez prestanka niče, cvjeta i obnavlja se", zapisao je jednom Branko Ćopić koji bez sumnje spada među njih i po svom talentu, ali i po neiskorjenjivom humanizmu.

Višnja Vukašinić

3. Metodički prijedlozi za pripremu, obradu i ponavljanje

U nastavku se navode tri skupine aktivnosti. Prvi niz aktivnosti može poslužiti kao priprema i motivacija djece prije filmske projekcije, a izvode se u vrtiću. Drugu skupinu čine aktivnosti koje će se provoditi tijekom i nakon gledanja filma, a koje će doprinijeti boljem razumijevanju animiranoga filma, kao i korelaciji mediološkog pojmovlja s djeci bliskim temama. Treću skupinu čine aktivnosti koje se s djecom provode po povratku u vrtić, a čiji je cilj zaokružiti doživljaj filma. Navedene se aktivnosti provode prema postojećem metodološkom obrascu predviđenom za predškolski odgoj (prema Velički, 2013.), u različitim poticajnim centrima.

ZADAĆE

RAZVOJNE ZADAĆE (integrativne):

1. Tjelesni i psihomotorni razvoj:

- razvijati spretnost ruke, fine motorike i motorike općenito;
- vježbanje i usavršavanje koordinacije ruku i očiju (okolumotorika);
- razvoj grafomotorike i poticanje fine motorike djeteta prilikom manipuliranja različitim materijalima;
- omogućiti djetetu zadovoljavanje osnovne potrebe za kretanjem.

2. Socio-emocionalni i razvoj ličnosti:

- poticati i podržavati samostalnost djeteta (pri odabiru aktivnosti i materijala);
- poticati razvoj pozitivnih emocija, empatije;
- podržavati vedro raspoloženje i optimizam;
- stvoriti uvjete za kvalitetnu komunikaciju na razini odgojitelj – dijete, dijete – dijete;
- utjecati na razvoj djetetovog samopouzdanja i samostalnosti tijekom aktivnosti.

3. Spoznajni razvoj:

- razvijati pažnju kod djeteta;

- utjecati na logičko mišljenje i zaključivanje;
- razvoj prostorne percepcije (pokreti u prostoru, kretanje, snalaženje – orijentacija gore – dolje, ispred – iza, blizu – daleko);
- vizualna percepcija (uočavanje te svrstavanje po kvaliteti materijala, toplo – hladno, hrapavo glatko i sl. i prema logičnim asocijacijama).

4. Govor i komunikacija:

- poticati djecu na komunikaciju s odgojiteljem i na međusobnu komunikaciju;
- poticanje suradnje među djecom;
- razvoj govornih vještina (opisivanje, smisleno pričanje);
- razvoj vještine slušanja i razgovaranja (slušanje i razumijevanje govornog sadržaja);

5. Moralni razvoj:

- razvijati u djetetu moralne vrijednote;
- razvijati dječju osjetljivost za drugoga.

KONTEKSTUALNI UVJETI:

SOCIJALNI:

- poticati dogovaranje, surađivanje, planiranje;
- poticati međusobnu komunikaciju i pomaganje;
- poticati spremnost na zajednički igru i aktivnost.

PROSTORNI:

- osigurati prostorne uvjete za kvalitetno poticanje dječje znatiželje i za nesmetan tijek aktivnosti i slobodno kretanje djece u prostoru.

MATERIJALNI:

- osigurati dovoljno materijala za aktivnosti po centrima;
- osigurati mogućnost izbora među različitim ponuđenim materijalima.

3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA

MOTIVACIJA

Aktivnosti koje slijede podijeljene su prema centrima, a njihov je cilj višestruk. Djeca će istraživati životinja i njihova staništa kako bi povezali pojam staništa s domom – kao što čovjek ima svoj dom, tako ga imaju i životinje. Istraživanjem materijala različitih kvaliteta doprinjet ćemo razumijevanju sličnosti i razlika između predmeta, a time ćemo se nadovezati na razumijevanje kvalitete krzna životinja, bodlje, oklopa i sl. Dobivene informacije pomoći će u boljem razumijevanju likova koji se javljaju u priči i filmskoj priči. Od posebnog je značaja za ovaj animirani film da je originalna adaptacija poznate priče o Ježurki ježiću – stoga se naglasak stavlja i na razumijevanje da jedna priča može biti ispričana na više različitih medija. Djeci ćemo čitati slikovnicu, prikazati ilustracije, a zatim i poslušati audio priču. Takav doživljaj priče kroz različite medije omogućit će im kvalitetniji doživljaj filma.

Navedene se aktivnosti mogu izvesti u cijelosti ili se mogu izabrati one aktivnosti koje se prepoznaju kao blagodatne za pojedinu skupinu, a prema potrebama odgojitelja/odgojiteljice i vrtićke skupine.

Također, djeci je moguće pokazati i prezentaciju kojom se ustvrđuje veza između realnih

životinja i njihove prezentacije u različitim medijima – isprva slikovnici, a zatim i na animiranome filmu. Pita učenike jesu li čitali priču o ovom poznatom i slavnom liku – Ježurki Ježiću. Upućuje ih da će joj nakon gledanja filma reći jesu li zadovoljni načinom na koji je prikazana ova stara priča.

(PREZENTACIJA 1)

PLANIRANI POTICAJI PO CENTRIMA:

Istraživačko - spoznajni centar

Istraživanje: tko ima bodlje, a tko krzno

Prvi vid istraživanja možemo provesti na temelju sličice – djeca proučavaju sličice životinja i odgonetavaju – koja životinja ima krzno, koja kožu, bodlje, oklop itd. Nakon

proučavanja, možemo zatražiti djecu da sličice poredaju po nekom poretku, npr. tko je najmekši, tko je najtvrdi i sl. Nakon ovoga, iste sličice možemo upotrijebiti za sljedeći zadatak.

(RADNI LIST 1)

Životinje i njihovo stanište

Na stol postavljamo slike različitih staništa sa izbušenim rupicama na dnu papira. Djeci dajemo kartice na kojima su nacrtane životinje, a kojima smo na vrhu napravili rupicu za provlačenje vune. Kažemo djeci da vunom zavežu sličice životinja za sliku mjesta na kojem one žive. Pritom možemo koristiti vunu različite boje npr. zelenom spajaju šumu i šumske životinje, plavom vodene i sl. Ovako spojena staništa i slike životinja možemo objesiti na pano.

(RADNI LIST 1)

Stolno - manipulativni centar

Istraživanje: što je meko, tvrdo, bodljikavo, hladno i toplo

Istraživanje karakteristika materijala možemo napraviti na dva načina – istraživanje dodirrom – rukama i u prostoru – nogama.

Na veći karton lijepimo materijale različitih karakteristika – npr. vunu, filc, kožu, lan, i dr. tkanine. Djeca dlanovima i prstima prolaze po materijalu i opisuju kakav je materijal (mekan, hladan, glatki, hrapav...). Potičemo djecu da se usmeno izražavaju i pomažemo im u odabiru riječi.

Na isti način, na pod možemo postaviti materijale različitih kvaliteta – npr. čupavi tepih, metalni / bodljikavi tepih (za brisanje cipela), plastične vrećice (sa i bez balončića) i sl. Djeca bosa ili u čarapicama hodaju po različitim materijalima i istražuju ih. Potičemo ih na usmeno izražavanje i imenovanje materijala i njihovih kvaliteta.

Izrada ježa – provlačenje uzice

Za vježbu motorike šake, djeci možemo ponuditi igru izrade ježevih bodlji. Iz kartona izrađujemo oblik ježa te bušimo rupice kroz koje će djeca provlačiti uzice za zamatanje poklona (izradu mašni). Ovaj je materijal najbolji za spomenuti zadatak jer je nešto tvrđi i podatniji za oblikovanje ježevih bodlji.

Priča u kutiji

S djecom možemo napraviti male priče u kutiji – svaku kutiju uredimo kao jednu vrstu staništa (livada, planina, šuma i sl.), te s unutarnje strane lijepimo fotografije životinja koje žive na ovim staništima. Ovu aktivnost možemo proširiti i pričama koje djeca sama osmišljavaju – npr., jedna je šumska životinja zalutala u pustinju... Pitamo djecu: Što se dalje dogodilo? Je li životinja bila sretna? Kako se prehranila? I sl.

Taktilna abeceda

S djecom možemo izraditi taktilnu abecedu. Kako bismo djecu uveli u svijet priče Ježeva kućica, možemo im reći da ćemo početi sa slovima L, J, V, M i D. Izradit ćemo ova slova od tkanine ili nekog drugog materijala na način da u slovo ukomponiramo neki znak životinje koja počinje na ovo slovo; navodimo djecu da povežu likove – lisica, vuk, medvjed, divlja svinja i jež s početnim slovom njihovog imena. Tada djeca u skupinama izrađuju pojedino slovo birajući boje koje će odgovarati ovoj životinji te ga ukrašavaju.

Primjerice, koala – slovo K., ponada slovo P i sl. Lisica će tako biti prezentirana slovom L, kolažom narančaste boje s bijelim dodacima i sl. Uz kolaž, preporuča se koristiti i druge materijale; vunu, tekstil i sl., kako bi naša abeceda imala slova različite teksture.

Likovni centar

Izrada ježa od različitih materijala

Likove priče Ježeva kućica možemo izraditi na različite načine – slikanjem, crtanjem, ali i od materijala koji će naše likove pretvoriti u taktilne slike. Potaknemo djecu da razmisle – gdje žive lisica, vuk, divlja svinja, medvjed i jež. Kakvo je njihovo krzno, imaju li bodlje i sl.? Ove likove možemo izraditi od lišća, češera i drugih materijala. Na papiru možemo izraditi glavu ježića, a djeca zatim ljepilo nanose kistom na lišće (koje i sami mogu sakupiti), te ga lijepe na papir.

Artikulacija središnje aktivnosti

UVODNI DIO:

Djecu pozivamo na središnju aktivnost. Nakon što sjednu u krug, ponavljamo zaključke prethodnih aktivnosti. Gdje je dom malome ježu? Gdje je dom lisici? Gdje je vaš dom? Volite li svoj dom? Što mislite, kako bi se medvjed ili lija osjećali u vašem domu / vi u njihovom? Zaključujemo da je svaka životinja i svaki čovjek najsretniji u vlastitome domu.

SREDIŠNJI DIO: Dijaloško čitanje slikovnice ili Čitanje uz slike

Ježeva kuća je adaptacija poznate pjesme Branka Ćopića, *Ježeva kućica*. Bilo bi vrlo korisno djecu upoznati s ovom slikovnicom prije same projekcije. Djeca su vjerojatno već imala prilike upoznati ovu slikovnicu, no ukoliko nisu, svakako bi im trebalo pružiti priliku. Naime, djeca ove dobi sposobna su prepoznati priču i likove bez obzira na medij – nakon što pročitaju / poslušaju slikovnicu, tijekom gledanja filma usporedit će priču s filmskom pričom. Na taj način se postiže osnovni stupanj medijske pismenosti – razumijevanje da se jedna priča može ispričati kroz različite medije.

Slikovnica se obrađuje kao i svako književno djelo; u interpretaciji naglasak stavljamo na karakterizaciju likova i toplu pouku djela. Pritom, korisno je osvrnuti se i na ilustracije Vilka Glihe Selana. Nakon gledanja filma, usporedit ćemo dvije različite vizualne interpretacije jedne priče.

Slikovnicu možemo čitati uz povremene stanke za razgovor s djecom prilikom promatranja slika. Također, možemo svaku ilustraciju isprintati u A4 formatu i plastificirati je. Tada djeci pokazujemo slike, dok čitamo tekst (koji možemo zalijepiti sa stražnje strane).

Pitamo djecu: *Jeste li kada čuli priču o Ježurki ježiću?*

Najavljujemo priču o ježiću koji je jako volio svoj dom.

ZAVRŠNI DIO

Nakon čitanja priče i razgovora o pročitanoj, pitamo djecu: Je li vam svidjela priča? Što je ježić jako volio? I sl. Kroz nekoliko pitanja prolazimo kroz sadržaj priče, a zatim zaključujemo da je svakome od nas naš dom najljepši i najdraži.

Nakon čitanja priče, možemo zaigrati poznatu igru Boc-boc (Boc, boc, iglicama / ne diraj ga ručicama! / Bode, bode jež, / bit će suza, bjež!).

Igru možemo zaigrati tako da djeca stanu u krug, a jedno dijete recitira stihove i „bocka“ ostalu djecu po leđima. Zadnje dijete koje takne, mora ga uhvatiti. Ako uspije, tada ovo dijete nastavlja recitaciju.

Nakon igre, djeca se mogu vratiti ranije započetim aktivnostima.

3.2. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA

NAJAVA FILMA

Najavljujemo gledanje animiranoga filma Ježeva kuća redateljice Eve Cvijanović. Prije same projekcije animiranoga filma voditeljica programa djeci priopćava nekoliko obavijesti o redatelju i filmu. Prije same projekcije, poziva ih da oponašaju njezine pokrete gestama:

- Istegnite se, taknite oblake (djeca se istežu uvis).

- Stresite s ramena sve što vas muči (rukama „čistimo ramena“).
- Pripremite oči za sve lijepo što ćete vidjeti (stavljamo ruke na oči).
- Pripremite uši za sve lijepo što ćete čuti (stavljamo ruke na uši).
- Budimo tiho. (stavimo ruke na usta).
- Opustimo se i uživajmo. (spuštamo ruke pored tijela).

PRIKAZIVANJE FILMA

Prikazivanje animiranoga filma *Ježeva kuća* redateljice Eve Cvijanović u trajanju od 10 min.

EMOCIONALNO-INTELEKTUALNA STANKA

Stanka u trajanju od nekoliko sekundi radi usustavljanja dojmova i pripreme za nastavak rada.

RAZGOVOR

Razgovor o filmu nakon projekcije filma.

3.3. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA

U nastavku se prikazuje nekoliko aktivnosti kojima će se obuhvatiti izražavanje doživljaja, vođena analiza i sinteza animiranoga filma (primjerene djeci predškolske dobi) i značajnijih filmskih izražajnih sredstava.

1. **uvodni dio** – motivacija (5 – 10 min)

- razgovor o dojmovima o pogledanome filmu

2. **središnji dio** – razrada (25 – 35 min)

- interpretacija, karakterizacija likova, likovi i mjesto radnje, glazba u filmu, gluma u filmu, glazbena igra, animirani film

3. završni dio – sinteza (5 – 10 min)

- izvođenje definicija na temelju igre – Ježeva kuća je lutkarski animirani film

UVODNI DIO

Voditelj/ica s djecom razgovara o njihovom doživljaju filma. Kako im se film svidio?

SREDIŠNJI DIO

U središnjem se dijelu putem razgovora i igara pobliže objašnjavaju pojedinačni elementi filma.

Prva aktivnost

Redoslijed događaja – interpretacija

Voditelj/ica će povesti razgovor s djecom o odgledanom filmu, koristeći slikovne prikaze kao referentne točke – podsjetnike. Djeca se slobodno izražavaju, nadopunjujući voditelja/voditeljicu.

Voditeljica uz pomoć prezentacije djecu vodi kroz etape priče, ponavljajući tako slijed događaja u filmskoj priči. Pritom, naglasak je stavljen na emocionalna stanja likova u procesu njihova razvoja i kontrasta. Voditeljica prati pripremljene slajdove, djeci postavlja pitanja i dopušta im slobodno izražavanje. Nakon njihovog odgovora, klikom miša otkriva rješenje. Npr.

- *Kako se ježić osjećao kad je primio lijino pismo? – (dobro / loše)*
- *Kako se lija osjećala kad je ježić došao k njoj u goste?*
- *Kako se ježić osjećao kod lije?*
- *Kako se lisica osjećala kad je čula da ježić ne želi ostati kod nje? Nakon ovoga pitanja, voditeljica čita stihove iz pjesme koji ilustriraju odabrani kadar te čeka da*

djeca samo osmisle odgovor; u izboru riječi, može im pomoći izborom izraza „zbunjeno“ i „sumnjičavo“ te po potrebi objasniti značenje ovih riječi.

Nakon ovoga primjera, slijedi niz pitanja (navedenih na prezentaciji) čiji je cilj popratiti redosljed radnje u priči, a ujedno i imenovati emociju koju je pojedini lik osjećao u određenoj situaciji.

(PREZENTACIJA 2, SLIKE REDOSLIJED RADNJE I LIKOVI)

Druga aktivnost

Karakterizacija likova

Ova se aktivnost nadovezuje na prethodnu. Djeca zaključuju jesu li likovi u filmu dobri ili loši. Posebnu pozornost treba obratiti na karakterizaciju lisice jer je njezina karakterizacija nešto kompleksnija – usprkos svojim postupcima, ona je u biti pozitivan lik jer je svojoj konačnom odlukom pokazala mudrost.

(PREZENTACIJA 2)

Treća aktivnost

Likovi i mjesto radnje

Pomoću prezentacije, djeci se pokazuju kadrovi na kojima su prikazani domovi likova; djeca imenuju lika čiji je dom prikazan na slici. Uz vizualno pamćenje, ovom se aktivnošću postupno osvještava pojam „doma“, te odnosa likova prema istome.

(PREZENTACIJA 2, SLIKE LIKOVI I MJESTO RADNJE)

Četvrta aktivnost

Glazba u filmu

Djeci se reproducira glazba iz filma te kadrovi koje djeca trebaju prepoznati.

Prvi je glazbeni isječak popratio obilni ručak kod lisice, a drugi je iz scene kada se jež uređuje za odlazak lisici. Treći i četvrti isječci su u filmu izuzetno naglašeni pa se od učenika traži da se prisjete o kojoj je sceni riječ, bez vizualne ilustracije.

Peta aktivnost

Gluma u filmu

Voditeljica djeci objašnjava da je glazbu za film napravio poznati hrvatski glazbenik Darko Rundek, a glumac Rade Šerbedžija je dao glas likovima. Zanimljivost filma je u tome što je jedan glumac dao glasove svim likovima! Djeci se reproduciraju isjecci koje trebaju prepoznati, odnosno, trebaju odrediti kojem liku govor pripada.

(PREZENTACIJA 2, SLIKE I AUDIO ISJEČCI GOVOR U FILMU)

Šesta aktivnost

Glazbena igra

Kako bismo kroz igru istražili moć glasa i govora, djeci naglas čitamo rečenice i tražimo od njih da ih zatim i oni ponove, a prema danim uputama – naglas, potiho, visokim, dubokim glasom itd.

(PREZENTACIJA 2)

Sedma aktivnost

Animirani film

Voditelj/ica pita djecu: *Je li Ježurka ježić pravi jež – je li živi ježić ili je lutkica? Je li lisica Mica prava lisica? (Pokazuje fotografiju/kadar na kojoj se vide glavni likovi – ježić i lisica, usporedno s fotografijom pravih životinja.)* Nakon što djeca zaključe da je riječ o lutkicama, voditelj/ica konstatira: *Ježurka ježić i lisica su kao i ostali likovi – lutkice i oživljeni su, odnosno – animirani. Zato kažemo da je ovo **ANIMIRANI FILM.***

(PREZENTACIJA 2)

ZAVRŠNI DIO

Kao zaključak druženja, važno je novu informaciju – da je riječ o lutkarskom animiranom filmu – povezati s odgojnom porukom ovoga djela, a koja se tiče ljubavi prema vlastitome domu.

Tom prilikom, kratko ćemo se pozabaviti odabirom tkanine u izradi lutkica. Usporedbom krzna životinja i različitih materijala, dolazimo do zaključka da su vuna i filc sjajan izbor za izradu lutkica životinja jer su jednako mekane i tople..

Ova se aktivnost može raditi pomoću prezentacije, ali predlaže se da se aktivnost uočavanja kvalitete materijala provodi kroz igru „Misteriozna kutija“.

U kartonsku kutiju stavimo različite materijale (drvo, metal, plastiku, vunu, filc itd.). Kutija je zatvorena sa svih strana, osim jedne kroz koju djeca mogu gurnuti ruku i opipavati materijale. Djeca stavljaju ruku u kutiju (bez gledanja), dodiruju materijale i opisuju ih – jesu li mekani, tvrdi, hrapavi itd.

U zaključku, čitamo stihove pjesme iz kojih se osjeća ježeva ljubav prema svojem domu i zaključujemo da njegova kućica, kao ni lutkice, nisu smjele biti izrađene od plastike ili metala, već da je odabir meke i tople tkanine najbolji odabir.

Pitamo djecu – *Volite li i vi svoj dom kao ježić? Mislite li da je ježić bio u pravu kad je rekao da svoju kućicu ne bi mijenjao ni zašto na svijetu?*

Za kraj, kažemo djeci da slobodno šeću prostorom i da dotiču različite materijale. Djecu možemo podijeliti u skupine. Svaka skupina treba pronaći što veći broj predmeta u prostoru (oko sebe i na sebi) koji odgovaraju sljedećim odlikama:

HLADNO

TOPLO

TVRDO

MEKO

HRAPAVO

GLATKO

ČUPAVO

SVIJETLO

TAMNO (...)

Djeca pokušavaju zapamtiti što veći broj predmeta koji odgovaraju odlikama, a na kraju možemo zajedno odlučiti koji je od navedenih predmeta – NAJ – najtopliji, najhladniji, najmekši, najsvjetliji, najtamniji itd.

Možemo djecu potaknuti da promotre i vlastitu odjeću, da prepoznaju različite materijale i njihova svojstva. U konačnici, potičemo ih da kod kuće promotre što je u njihovom domu najmekše, najtoplije itd.

DODATNE AKTIVNOSTI ZA RAD U VRTIĆU

Aktivnosti koje slijede mogu se izvesti u vrtiću sljedećega dana, a pomoći će nam u zaokruživanju doživljaja animiranoga filma. Navedene se aktivnosti mogu izvesti u cijelosti ili se mogu izabrati one aktivnosti koje se prepoznaju kao blagodatne za pojedinu skupinu, a prema potrebama odgojitelja/odgojiteljice i vrtičke skupine.

PLANIRANI POTICAJI PO CENTRIMA:

STOLNO-MANIPULATIVNI CENTAR:

Odnos suprotnosti

Djeci nudimo sličice različitih životinja iz filma i razgovaramo o njima: *Tko je visok, a tko nizak? Tko je lagan, a tko težak? Tko je velik, a tko malen? Tko je brz, a tko spor? Tko je mekan, a tko bodljivak, tvrd i sl.* Tijekom zadatka, djeca raspoređuju fotografije prema zadatku i usmeno se izražavaju.

(PREZENTACIJA 2)

Prepoznavanje redoslijeda događaja

Djeci nudimo kadrove / fotografije iz filma *Ježeva kuća*. Tražimo od njih da prema sjećanju fotografije poslažu prema redoslijedu događanja u filmu. Uz pomoć odgajatelja/odgajateljice, djeca mogu prepričati filmsku priču prema sjećanju.

LIKOVNI CENTAR:

Izrada prstnih lutkica

Možemo nastaviti s prenošenjem ove priče u različite medije. Tom prilikom možemo napraviti strip, prepričavajući priču pomoću medija riječi i slike ili možemo izraditi lutkice te zajedno s djecom pripremiti lutkarsku predstavu.

Predlažemo da djeca ovoga puta izrade prstne lutkice od filca. Naime, osim što je riječ o toplom i mekanom materijalu koji je također korišten u filmu, korištenje prstnih lutkica je korisno za razvoj fine motorike šake i prstiju, a što je vrlo blagodatno za mlade početnike u pisanju.

Ukoliko nam filc nije dostupan, jednostavne se lutkice mogu napraviti i od papira. Takve lutkice izrađujemo na sljedeći način: od kolaža izradimo ježića, a zatim sa stražnje strane nalijepimo komad papira u obliku prstena. Taj prsten natakemo na prst i možemo animirati lutkicu.

Drugi je način taj da izbušimo rupice na lutkici i kroz nju provučemo dva prsta, kao u primjeru.

ISTRAŽIVAČKO-SPOZNAJNI CENTAR:

Istražujemo oblike, mirise i okuse šume

1. Na stol postavimo različite materijale – list, granu, gljivu, mahovinu, kamenčić, lješnjak, kesten, žir (koje prekrivamo kako djeca ne bi vidjela o čemu je riječ). Djeci stavljamo povez na oči, a njihov je zadatak ručicama opipati materijale i imenovati ih. Prilikom opipavanja tražimo da odrede osobine predmeta kojeg dodiruju (je li tvrdo/meko, duguljasto/okruglo)...

2. Nakon prvoga zadatka, djeca pokazujemo što su odgonetavali. Nakon toga tražimo ih da ih razvrstaju u skupine prema zadacima.

- U zdjelicu stavi okrugle predmete

- U zdjelicu stavi tvrde predmete /mekane predmete... i sl.

Nakon ovoga zadatka, djeci možemo reći da prošeću prostorom i u svojoj sobi pronađu druge predmete koji su: mekani/tvrđi, okrugli/duguljasti, veliki/mali i sl.

3. Ako smo u mogućnosti, možemo djeci pokazati koja sve hrana „raste“ u šumi, npr. kesteni gljive, kupine, šumske jagode. U malene staklenke stavljamo nasjeckanu hranu koju će djeca određivati njuhom. Čepove staklenki izbušimo na više mjesta, a iznutra ili izvana staklenke možemo oblijepiti kako djeca ne bi vidjela što se u njima skriva. U staklenke možemo staviti pečene kestene, kupine, gljive. Djeca njuhom pokušavaju odgonetnuti o čemu je riječ.

ARTIKULACIJA SREDIŠNJE AKTIVNOSTI:

UVODNI DIO:

Djecu pozivamo u središnji prostor. Zamolimo ih da sa sobom donesu prstne lutke. Recitiramo im zagonetke:

Čitamo zagonetke i čekamo da se djeca dosjete rješenja.

Bodlje ima, kaktus nije,
kad uplašiš ga,
u klupko se svije. (jež)

U šumi živi
al' često selu ide,
šulja se tiho,
da koke je ne vide. (lisica)

U velikoj šumi mrka zvijer se skriva,
kada dođe zima, u pećini sniva. (medvjed)

SREDIŠNJI DIO:

Najavljujemo kako ćemo zajedno ponovno ispričati priču o Ježurki ježiću pomoću svojih lutaka. Predstava može biti lutkarska ili tako da djeca ispred svojih lica stavljaju maske i glume pojedine scene iz filma.

ZAVRŠNI DIO

Nakon lutkarske predstave, djeca mogu nastaviti s navedenim aktivnostima koje nismo obavili u uvodnome dijelu.

Sljedećih nekoliko dana s djecom možemo nastaviti ove aktivnosti u kojima ćemo proširiti njihovo razumijevanje animiranoga filma *Ježeva kuća*.

Predlaže se da se s djecom više puta čita ova slikovnica, a zatim da im se i reproducira audio-priča.

Na web stranicama www.sedammora.com pod folderom Svijet priča / Slikovnice, možete naći flip-book varijantu stare slikovnice s dodanim audio zapisom.

Možemo i sami izraditi svoju slikovnicu o Ježurki ježiću pomoću različitih materijala. S obzirom da su filc i vuna glavni materijali upotrijebljeni u filmu, bilo bi dobro da i naša slikovnica bude taktilna, odnosno da upotrijebimo raznovrsne materijale.

4. INFORMACIJE ZA SAMOSTALAN RAD

4.1. POJMOVNIK

ADAPTACIJA – Prerada bilo kojeg književnog djela za film odnosno njegova ekranizacija. Pri adaptaciji književno djelo prilagođuje se filmskim mogućnostima i redateljevoj predodžbi o tome koja doživljajna djelovanja djela imaju prednost pri prijenosu u film pa je uvijek i riječ o »tumačenje« izvornoga književnog djela.

ANIMIRANI FILM – Filmski rod koji se bazira na postizanju iluzije pokreta različitim tehnikama animacije. Iluzija pokreta dobiva se uzastopnim slikanjem ili snimanjem pojedinih sličica – “sličicu po sličicu”. Pojedinačnim snimanjem posebno pripremljenih faznih promjena statične situacije postiže se dojam njihovog kretanja kad se projeciraju.

BOJA U FILMU – Boja je jedan od oblika filmskog zapisa koja se odnosi na osobinu svjetla i osvjetljenost prizora. Boje su određene tonom i nijansom, svjetloćom te zasićenošću. Boju u filmu mogu odgovarati onima koje prikazani predmeti imaju u prirodi pa je riječ o prirodnim bojama, ili biti drugačije kada je riječ o stiliziranim bojama.

CRTANI FILM – Vrsta animiranog filma u kojoj je predmet animacije crtež. Kako bi se dobila jedna sekunda oživljenog crteža potrebno je izraditi 24 uzastopne faze pokreta koje se nacrtaju, obojaju i snime te u konačnici stope projeciranjem pa na retini gledaočeva oka nastaje iluzija njihova kretanja.

CRTEŽNA ANIMACIJA – Vrsta filmske animacije u kojoj se animiraju crteži – “sličicu po sličicu”.

FILMSKA GLAZBA – Filmsko izražajno sredstvo kojim se dodatno oblikuje vizualni sadržaj filma. Ako je izvor glazbe prisutan u samom prizoru nazivamo je prizornom ili ambijentalnom, a ako je glazba dodana na prizor nazivamo je neprizornom ili popratnom glazbom.

KOMPJUTORSKA ANIMACIJA – Animacija izvedena s pomoću kompjuterskog programa mjesto čovjekovom rukom. U kompjutorskoj animaciji predmet animacije je sam prizor.

LUTKARSKI FILM – Vrsta animiranog filma u kojem se animiraju lutke što znači da ih se tehnikom stop animacije fotografira u svim fazama pokreta koje se onda projiciraju u nizu. U starijoj tradiciji “tvrdih” lutaka animirali su se samo ključni dijelovi tijela, dok se u novijoj tradiciji “mekih” lutaka u kojoj su one izrađene od plastelina ili glinamola dobila i mogućnost animacije detalja poput izraza lica i sl.

PREDMETNA ANIMACIJA – Vrsta filmske animacije u kojoj se animiraju predmeti, najčešće lutke

STOP ANIMACIJA – Tehnika animacije u kojoj se stvara iluzija pokreta neživih predmeta. To se postiže fotografiranjem svake zasebne faze pokreta predmeta u kadru. Kada se snimljene fotografije projiciraju u nizu na retini oka nastaje iluzija kretanja predmeta koji su zahvaljujući stop animaciji “oživjeli” pred nama.

WESTERN – (engl. western; također: kaubojski film) Žanr koji obuhvaća filmove s radnjom naseljavanja sjevernoameričkog Zapada u drugoj polovici 19. Stoljeća, a čija je središnja tema uspostava zakona na »granici« civilizacije, u uvjetima bezakonja i »divljine«, odnosno takozvano pripitomljavanje još nekultivirane prirode.

Višnja Vukašinić

4.2. ZA ČITANJE, ISTRAŽIVANJE I SAMOSTALAN RAD

Korisne mrežne stranice i članci o filmu:

http://bonobostudio.hr/hr/film/in_production/hedgehog_s_home

http://www.animafest.hr/hr/2017/film/read_all/hedgehog_s_home

<https://www.havc.hr/hrvatski-film/katalog-hrvatskih-filmova/jezeva-kuca>

<https://www.havc.hr/infocentar/novosti/jezevoj-kuci-nagrada-u-annecyju>

<https://www.facebook.com/jezevakuca/>

POPIS KORIŠTENE LITERATURE

Ćopić, B. *Ježeva kućica*, Zagreb: Savez Društava Naša djeca.
Ježeva kućica – audio priča (1981). Zagreb: Jugoton.
Mikić, K. (2001.) *Film u nastavi medijske kulture*, Zagreb: Educa
Filmska enciklopedija, Leksikografski zavod, 1990., ur. Ante
Peterlić Filmski leksikon, Leksikografski zavod, 2003., ur. Bruno
Kragić i Nikica Gilić

5. POPIS PRILOGA

POPIS RADNIH LISTOVA

RADNI LIST 1 - Životinje i staništa

POPIS SLIKA U GALERIJ

SLIKE 1 - Redoslijed radnje i likovi

SLIKE 2 - Likovi i mjesto radnje

SLIKE 3 - Glazba u filmu

SLIKE 4 - Govor u filmu

SLIKE 5 - Nastanak filma

SLIKE 6 - Stvarne životinje

POPIS AUDIO ISJEČAKA

AUDIO ISJEČCI 1 - Glazba u filmu

AUDIO ISJEČCI 2 - Govor u filmu

POPIS PREZENTACIJA

PREZENTACIJA 1

PREZENTACIJA 2

Kontakti

Edita Bilaver Galinec, dipl.oecc.
predsjednica Udruge Djeca susreću umjetnost
Mobitel: +385 98 729578
E-pošta: e.galinec@sedmikontinent.org
www.sedmikontinent.org

Ivana Jakobović Alpeza, prof. hrvatskog jezika
voditeljica programa
Udruga Djeca susreću umjetnost
Mobitel: +385 98 251274
E-pošta: i.alpeza@sedmikontinent.org
www.sedmikontinent.org

Udruga Djeca susreću umjetnost zadržava autorska prava na predmetni edukacijski materijal ANALIZA animiranog filma Ježeva Kuća koja je sastavni dio programa Udruge pod nazivom SEDMI KONTINENT.

Nadopunjeno izdanje, rujan 2016.godine